

YPG'NİN MEŞRUIYET SORUNU: MÜNBIÇ'TE YPG-ARAP AŞİRETLERİ MÜCADELESİ

OYTUN ORHAN | SİBEL DÜNDAR

GİRİŞ

PYD, Suriye krizinin ilk aşamasında Esad rejimiyle ittifaka girerek Kürt nüfusun yoğun yaşadığı yerlerde rejim muhalifi halk hareketlerini bastırmıştı. Suriye rejimi zaman içinde askeri güçlerini kritik bölgelere kaydırma ihtiyacı hissetmiş ve PYD böylece Temmuz 2012'de Ayn el-Arap (Ko-

bane), Amude, Afrin ve Kamışlı gibi şehir ve kasabaların kontrolünü ele geçirmişti. Uzunca bir süre Türkiye sınır hattında birbirinden kopuk üç küçük cebi kontrol eden PYD/YPG için dönüm noktası, ABD'nin IŞİD ile Mücadele Koalisyonu'nu kurması oldu. ABD ile YPG arasında Ayn el-Arap'ta başlayan ittifak, örgütün 2014 yılı son çeyreğinden itibaren 2019'un başına kadar geçen sürede Arap ve

aşiretçi kimliği ön plana çıkan Münbiç, Rakka ve Deyr ez-Zor gibi şehirleri kontrol altına almasını sağladı. Bu durum bir taraftan örgütün kendisinin bile hayal edemediği boyutta toprak ve kaynağı kontrol etmesi anlamına gelmekteydi. Ancak diğer bir açıdan YPG adına yeni meydan okumalar ortaya çıktı. Bu meydan okumaları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Sınırlı askerî kapasitesi ile aşırı yayılma sorunu.
- Jeopolitik ve ekonomik açıdan kritik yerleri kontrol ediyor olmanın bölgesel çapta karşı hamleleri tetiklemesi.
- Öcalan ideolojisini benimseyen bir örgütün, Arap ve aşiretçi kimliğiyle öne çıkan yerlerde yönetimi üstlenmesinden kaynaklanan zorluklar ve yerel düzeyde meşruiyet sorunu.

YPG, IŞİD ile mücadelenin sürdüğü ve ABD ilgi ve desteğinin canlı olduğu dönemlerde söz konusu meydan okumalarla çok fazla yüzleşmedi. Ancak yine bir dizi faktör YPG üzerindeki baskının zaman içinde artmasına neden oldu:

- IŞİD'in alan kontrolünün sona ermesi ve stratejik bir tehditten güvenlik sorununa dönüştürülmesi.
- ABD'nin Suriye ve YPG'ye dönük ilgisinin azalması ve ABD güçlerinin Suriye'deki konumu konusunda belirsizliklerin ortaya çıkması.
- Suriye rejimi-Rusya-İran ekseninin muhaliflerin kontrolündeki bölgeleri İdlib dışında kontrol altına almayı başarması ve ilgisinin kuzeydoğu Suriye'ye doğru kayması.
- Suriye rejimi-Rusya-İran'ın Fırat'ın doğusunda yerel dinamikler üzerinden ABD ve

YPG'yi baskı altına alma çabalarının artması.

- Türkiye'nin YPG üzerindeki baskısının giderek artması ve örgütün toprak kaybı yaşamaya başlaması.

Bütün bu faktörler YPG'nin Fırat'ın doğusundaki geleceği, kazanımlarını siyasi alana taşıyıp taşıyamayacağı sorularını beraberinde getirmiştir. Bu da YPG'nin yerelde Arap aşiretlerle kurduğu pragmatik iş birliğini zayıflatmıştır. Bu durumun doğal sonucu Arap nüfusun yoğun olduğu yerlerde PYD ve YPG denetimindeki siyasi ve askerî yapılanmalara dönük rahatsızlık, başkaldırı ve saldırıların başlaması olmuştur. Bu sürecin ilk örnekleri Deyr ez-Zor'da görülmüş ardından Haseke'de çatışmalar yaşanmış ve son olarak Münbiç'te de yerel halkla YPG arasındaki gerginlik tırmanmıştır. Münbiç'te gerginlik, YPG'nin zorunlu askerlik uygulaması kapsamında Münbiçli gençleri alıkoymasıyla başlamıştır. YPG'nin dayattığı zorunlu askerlik uygulamasına karşı Münbiç'te Mayıs ayı sonlarında protesto gösterileri düzenlenmiş, YPG kendisine karşı çıkan sivil halka ateş açarak yanıt vermiştir. Açılan ateş sonucunda Münbiçli Arap kabile mensubu bir kişinin hayatını kaybetmesi üzerine ilçe merkezi ve kırsal kesimlerde örgüt karşıtı gösteriler büyüyerek devam etmiştir. Sokağa çıkma yasağıyla gösterileri kontrol altında tutmaya çalışan örgütün, sivil halka silahla müdahale etmeye devam etmesi sonucunda sekiz kişi hayatını kaybederken, çok sayıda yaralı olduğu bilgisi de kayda geçmiştir. Ağustos 2016'dan beri Münbiç'te varlık gösteren YPG ile yerel halk arasında birçok problemin yaşandığı bilinmektedir. Münbiç'te yaşanan son olayların uluslararası gündemde de yer bulması ve birçok aktörün sivillere karşı ateş açılmasına tepki gösteren açıklamalar-

da bulunması örgütün hareket alanını daraltmıştır. Münbiç'te yaşanan olaylar YPG'nin sahadada özellikle Arap nüfusun çoğunlukta olduğu bölgelerde meşruiyet sağlama noktasında ciddi sıkıntılarla karşılaştığını göstermektedir. Bu çalışmada da PYD/YPG'nin ideolojisine ve aşırı merkezîyetçi/baskıcı yönetim anlayışına Arap ve aşiretçi bölgelerden gelen tepkiler Münbiç örneği üzerinden ele alınmaya çalışılacaktır.

MÜNBIÇ'TE TOPLUMSAL YAPI

Doğu Halep'in en önemli yerleşim merkezi olan Münbiç sahip olduğu doğal kaynaklar, üretim ve depolama tesisleri ve Rakka'dan Halep'e kadar uzanan bölgedeki ticaretin merkezi olması gibi nedenlerle ekonomik önemi yüksek bir şehirdir. Bölgenin elektrik ve su ihtiyacı Münbiç'in kaynaklarıyla sağlanmaktadır. Münbiç'i kontrol eden, Halep ve Rakka arasında kalan coğrafyadaki ekonomik, doğal kaynakları ve ticareti kontrol edebilmektedir.

Münbiç, son 50 yılda değişen nüfus yapısı neticesinde Sünni Arap kimliğiyle öne çıkan bir şehirdir. Halk ayaklanması öncesinde Münbiç merkez nüfusu yaklaşık 200 binken kırsalla birlikte Münbiç ilçesi toplamda 500 bin nüfusa sahip bir şehirdi. Münbiç iç sa-

vaş sırasında yoğun bir iç göçe maruz kalmıştır ve buna bağlı olarak ilçenin toplam nüfusunun 600.000'e ulaştığı tahmin edilmektedir. Münbiç'te etnik grupların nüfus oranları yaklaşık olarak şu şekildedir: %85-90 Sünni Arap, %6-8 Kürt, %3-5 Türkmen, %1 Çerkes.

Münbiç'in bir aşiretler şehri olduğunu söylemek mümkündür. Münbiç kırsalında ve hatta merkezde aşiret sistemi hâkimdir. Aşiretler bir araya gelerek kabileyi oluşturmaktadır. Yedi aşiretin bir araya gelmesiyle oluşan elbu Benna, kentin en büyük kabilesi olma özelliğini taşımaktadır. Elbu Benna'dan sonra Münbiç'te en büyük kabileyse Beni Said'dir. Fırat'ın doğusunda kalan yerleşimlerde genelde Beni Said aşiretine mensup Araplar yaşamaktadır. Münbiç'te bazı aşiretlerin bir araya gelerek oluşturduğu el-Hoş (Avlu) isimli bir çatı yapılanma vardır. El-Hoş içinde toplam 7 kabile yer almaktadır ve en büyükleri başta Beni Said olmak üzere al-Harrac ve Ğanayim'dir.

Münbiç, Suriye'de 2011 yılında başlayan halk ayaklanmasına en baştan itibaren destek veren bir şehir olmuştur. Rejim baskısının artması sonrasında silahlanma süreci başlamış ve ilerleyen süreçte silahlı muhaliflerin şehri kuşatmasıyla rejim güçleri hiçbir

Münbiç'in bir aşiretler şehri olduğunu söylemek mümkündür. Münbiç kırsalında ve hatta merkezde aşiret sistemi hâkimdir. Aşiretler bir araya gelerek kabileyi oluşturmaktadır. Yedi aşiretin bir araya gelmesiyle oluşan elbu Benna, kentin en büyük kabilesi olma özelliğini taşımaktadır.

Kent yönetimi ve savunmasını demokratik ölçüde ve ortak bir iradeye dayalı olarak göstermek amacıyla YPG/PKK tarafından kurulan her iki yapıda da aslında Arap nüfusun görüntü açısından yer aldığı, asıl karar verici mekanizmanın ise yine doğrudan YPG/PKK olduğu bilinmektedir.

çatışma olmadan Münbiç'ten çekilmiştir. Münbiç böylece 17 Temmuz 2012 tarihinde muhaliflerin kontrolüne geçmiştir. IŞİD ilk olarak 2013 yılının Nisan ayında şehre girmeye başlamış ve 6 ay boyunca idareyi kontrol etmek için çabalamıştır. Bu süreçte Münbiçli muhaliflerle IŞİD arasında sorunlar baş göstermiştir. Halkın da IŞİD'e karşı tepkisinin artmasıyla 2014 yılı başında Münbiçli gruplar kendi aralarında IŞİD'i Münbiç'ten çıkarmak üzere anlaşmıştır. Muhalifler 7 Ocak 2014 tarihinde IŞİD'in Münbiç'teki karargâhını kuşatmış, bütün araçlarına el koymuş ve IŞİD'i Münbiç'ten çıkarmıştır. Ancak IŞİD el-Bab'ı ele geçirdikten sonra çok daha güçlü bir şekilde Münbiç'e geri saldırmış ve şehir 21 Ocak 2014 tarihinde IŞİD'in kontrolüne girmiştir.

ABD ve YPG, Münbiç'in IŞİD'den kurtarılması sürecinde, Münbiçli Arap muhalifleri SDG çatısı altında operasyona destek vermesi için ikna etmeye çalışmıştır. Muhalifler desteğe karşılık olarak YPG'nin Teşrin Barajı, Tel Rifat ve Münbiç'ten çekilmesi, el konulan malların geri verilmesi, zorla göç ettirilen aşiretlerin bölgelerine dönmelerini talep etmiştir. Bu taleplerin kabul görmemesiyle YPG, Münbiçli muhalifler olmadan Ağustos 2016'da şehri ele geçirmiştir.

MÜNBIÇ'TE YPG DÜZENİ VE DÜZENİN MEŞRUIYETİ

YPG, Münbiç'i ele geçirdikten sonra kendi yanına çekebildiği yerel isimlerle birlikte kendi sivil, idari ve güvenlik yapılanmasını kurmuştur. YPG, kent idaresini "Münbiç Demokratik Sivil İradesi" aracılığıyla yürütmektedir. Eş başkanlı bir sisteme sahip olan Münbiç Demokratik Sivil İradesinde etki altına alınmak istenen aşiret veya ailelere birim yönetiminde pozisyonlar verilmektedir. Göstermelik bir nitelikte olan bu yapıyla asıl amaç, kentin ileri gelenlerini YPG safına çekmek ve böylece alacağı daha fazla destekle kent idaresi konusunda karşılaşılan çeşitli problemlerle daha kolay baş edebilmektir. YPG'nin burada doğrudan bir yönetim şekliyle değil, arka planda yer alarak kenti yönetebilecek bir pozisyonda olduğu görülmektedir.

Kentin askerî yapısına odaklanıldığında ise karşımıza 2 Nisan 2016 yılında kurulan Münbiç Askerî Konseyi çıkmaktadır. Arap ve Kürtlerin karışık olarak yer alması planlanan bu yapıda, Arap savaşı sayısının düşük olduğu ve önemli pozisyonlarda çoğunlukla Kürtlere yer verildiği bilinmektedir. Bunun dışında kentin asıl askerî

Mûnbiç halkı, YPG/PKK'nın zorunlu askerlik uygulamasına karşı kepenk indirdi.

gücü YPG ve ona bağılı kolluk kuvveti olan Asayiş Güçleri'dir. Kent yönetimi ve savunmasını demokratik ölçüde ve ortak bir iradeyle dayalı olarak göstermek amacıyla YPG/PKK tarafından kurulan her iki yapıda da aslında Arap nüfusun görüntü açısından yer aldığı, asıl karar verici mekanizmanın ise yine doğrudan YPG/PKK olduğu bilinmektedir.

İŞİD'in aşırı baskıcı yönetim anlayışı ve radikal ideolojisi Mûnbiç'in toplumsal yapısına uygun değildi ve bu nedenle İŞİD'in Mûnbiç halkı arasında meşruiyeti çok zayıftı. Dolayısıyla ABD güçleri ve YPG'nin şehre girişi ilk aşamada İŞİD'den kurtulma düşüncesi çerçevesinde büyük tepki çekmemiştir. Ancak zaman içinde Mûnbiç halkının YPG'nin

yönetimine karşı bakışında değişim ortaya çıkmaya başlamıştır. Bunun birkaç nedeni olduğu söylenebilir. İlk olarak Arap nüfusun kentte azınlık durumunda olan Kürtler tarafından yönetilmesinden duyulan rahatsızlık ön plana çıkmaktadır. Karar alma sürecinde ve mekanizmasında sadece Kürtlere verilen önemli pozisyonlar, Arap kesimini sürece dâhil olma konusunda yetersiz bırakmaktadır. İkinci neden olarak, YPG'nin sahip olduğu ideolojik eylem ve söylemler, Arap aşiretleri tarafından hoş karşılanmamaktadır. Mevcut yönetimin Arap halkının geleneklerine ve dini inançlarına uygun olmadığı görüşü hâkimdir. Üçüncü bir neden, Mûnbiç halkının Kürtleri kendilerine yakın görmekte birlikte YPG/PYD'yi PKK terör örgütünün parçası

YPG'nin, evlerine geri dönmek isteyen Sünni Arap ve Türkmen aileleri, IŞİD'in yerleşim yerlerine bomba yerleştirdiği gerekçesi ile geri çevirdiği de tespit edilmiştir. Sivillere ait ekili tarım arazilerinin zaman zaman terör örgütü tarafından ateşe verildiği ve böylece ekonomik sıkıntı yaşayan ailelerin kentten göç ettirilmesinin hedeflendiği de bilinmektedir.

olarak görmeleridir. Münbiçliler PKK'ya geçmişten bu yana sıcak bakmamaktadır. Münbiç halkının önemli kısmı en büyük düşman olarak Suriye rejimini görmektedir. PYD/YPG'nin rejim ile olan bağlantıları nedeniyle de Münbiç halkı örgüte tepki beslemektedir. Diğer bir neden, kentin ekonomik durumunun kötüye gitmesi ve iş bulma imkânlarının giderek daralmasıdır. YPG'nin böyle bir ortamda bölge halkından vergi toplama girişimleri tepki ile karşılanmakta hatta problemlerin kaynağı olarak YPG'nin kötü yönetimi gösterilmektedir. Ekonomik şartların kötüleşmesi ile Arap nüfusun kent dışına göç etmesi de zaten örgütün izlediği stratejilerden biridir. YPG'nin Münbiç'te demografik yapıyı değiştirme çabaları da tepki çekmektedir. YPG kenti ele geçirdikten kısa süre sonra bölgede bulunan nüfus ve tapu işleri ile ilgili resmî binaları ateşe vermiştir. YPG'nin, evlerine geri dönmek isteyen Sünni Arap ve Türkmen aileleri, IŞİD'in yerleşim yerlerine bomba yerleştirdiği gerekçesi ile geri çevirdiği de tespit edilmiştir. Sivillere ait ekili tarım arazilerinin zaman zaman terör örgütü tarafından ateşe verildiği ve böylece ekonomik sıkıntı yaşayan ailelerin kentten göç ettirilmesinin hedeflendiği de bilinmektedir. Son olarak YPG'nin zorunlu

askerlik uygulamasından bahsedilebilir. YPG'nin Münbiç'te bu yönde birçok girişimi olmuş ancak Arap aşiretlerin göstermiş olduğu direniş karşısında başarılı olunamamıştır. YPG'nin 18-30 yaş arası gençleri silah altına alma girişimleri karşısında oluşan dirence ilk örnek, 2018 yılında Münbiç'in kuzeyinde bulunan Avn el-Dadad kasabasında yaşanmıştır. Bu olayda bir gencin zorla alıkonulması karşısında halk ayaklanmış, aşiretlerin de desteği ile gerçekleştirilen protestolarda YPG'nin kenti terk etmesi sloganları atılmıştır. YPG ise olayları bastırmak amacı ile sivil halka ateş açmıştır.

ZORUNLU ASKERLİK UYGULAMASI İLE PATLAK VEREN PROTESTOLAR

YPG/PKK'nın kontrolü altındaki bölgelerde "zorunlu askerlik hizmeti" kapsamında 18-31 yaş arası grupların örgüt tarafından zorla alıkonulması son dönemde ciddi boyutlara ulaşmıştır. Keyfi tutuklama yolu ile Haseke, Rakka ve Deyez-Zor vilayetlerinde yüzlerce kişi bu maksatla tutuklanmış, özellikle Münbiç'teki Arap gençler de bu uygulamaya tabi tutulmaya çalışılmıştır. Yaşanan hareketlenme sonrasında 31 Mayıs 2021'de Münbiç'e bağlı Avn el Dadad, Hüdhüd ve

Münbiç'te YPG/PKK karşıtı gösteriler.

Hacer Ebyaz köylerinde YPG/PKK'nın zorunlu askerlik uygulamasına karşı protesto gösterileri düzenlenmeye başlamıştır.

YPG/PKK tarafından Hüdhüd köyünde devam eden protestolara müdahale edilmiş, olay sonucunda aşiret mensubu bir kişinin ölmesi üzerine Halep yolu üzerindeki YPG'nin kontrol noktasındaki bir araç ateşe verilmiştir. İlçe merkezinde başlayan gösteriler, kırsala da sıçramış ve halk kepenk kapatarak protesto gösterilerine dâhil olmuştur. Gelen tepkilerin ardından örgüt, 1 Haziran'da Münbiç'te kırk sekiz saatlik sokağa çıkma yasağı ilan etmiş, protestoları sürdüren sivil halka ateş açarak müdahale etmeye devam etmiştir. Olaylar esnasında Rusya ve Esad yönetimlerinden bir heyetin ilçedeki aşiret liderleri ile görüşme yapmak amacıyla Münbiç'e giderek Beni Said aşireti lideri Şeyh

İbrahim Şelaş ve diğer aşiret liderlerinden dördü ile bir araya geldiği öğrenilmiştir. Rusya ve Esad rejiminin bu girişimi sonrasında YPG/PKK'nın da ilçedeki Arap aşiretleri ile görüşme yapmak maksadıyla hareket ettiği gözlemlenmiştir. Nitekim 2 Haziran günü YPG'ye bağlı Münbiç Askerî Meclisi sosyal medya hesabından yapılan bir açıklamada, ilçedeki aşiret liderleri ve örgüt temsilcilerinin bir araya gelerek yaptıkları görüşmede sivillerin taleplerini kabul edilmesinin ardından bir uzlaşma sağlandığı ve protestoların durduğu ifadesi yer almıştır.

Aşiretler tarafından yapılan açıklamada da bölgedeki zorunlu askerlik uygulamasının durdurulması, konunun görüşülmesi, alıkonulanların serbest bırakılması ve suç işleyenlerin yargılanması hususlarında anlaşma yapıldığı bildirilmiştir. Uzlaşmanın ardından

Suriye Kabileler ve Aşiretler Meclisinden Münbiç halkına destek.

YPG tarafından zorla silah altına alınan kişiler serbest bırakılmış ancak atılan bu adım bölge halkının örgütü protesto etmesini durduramamıştır. 4 Haziran'da Arap aşiretleri tarafından kent birçok yerinde gösteriler düzenlenmeye devam etmiştir. Kent genelinde aşiretler tarafından yayımlanan bir bildiriyle Türkiye'ye, 2018'de varılan anlaşma gereği belirlenen "Münbiç Yol Haritası" kapsamında Münbiç'e müdahalede bulunması çağrısında bulunulmuştur. Münbiç kuzey kırsalında bulunan el-Busatan Aşireti, kent tüm aşiretleri adına örgüt ile müzakere etmek için bir isim atamıştır. Taleplerin tam olarak karşılanmaması durumunda daha büyük gösteriler düzenleneceği, gerekirse mücadele etmek amacıyla silahlı bir güç kurulabileceği duyurulmuştur. Aşiretlerin yeniden hareketlenmesi üzerine örgüt tarafından bölgeye

askerî sevkiyat gerçekleştirilmiştir. Yerel kaynaklardan edinilen bilgilere göre kente yaklaşık olarak 4 bin YPG'li ve düzinelerce zırhlı araç sevk edilmiştir. Ayrıca, ABD güçlerinin bölgede alçak uçuş yaptığı gözlemlenmiştir.

ABD Dışişleri Bakanlığında üst düzey bir yetkili kendisine bölgedeki durum ile ilgili sorulan bir soru üzerine, "Münbiç'teki şiddet olaylarından endişe duyduklarını, durumu yakından izlediklerini, ortak amacın Suriye'nin kuzeydoğusundaki istikrarın sağlanması ve IŞİD'in bölgedeki kalıcı bir şekilde yenilmesi olduğunu, ayrıca insan hakları konusunda SDG temsilcileri ile düzenli olarak tartıştıklarını" vurgulamıştır. Avrupa Birliği (AB) Komisyonu sözcülerinden Peter Stano tarafından yapılan bir açıklamada da "Suriye'nin kuzeydoğusunda devam eden

güvensiz ortamdan AB'nin endişe duyduğu belirtilmiş ve tüm aktörlere BMGK'nin 2254 sayılı kararı uyarınca ülke genelinde ateşkesi uygulama çağrısı yinelenmiştir." Almanya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Maria Adebahr tarafından yapılan bir açıklamada ise "olayların detaylarının araştırılması" talep edilmiştir.

Olayların patlak vermesinin ardından Suriye Muhalif ve Devrimci Güçleri Koalisyonu (SM-DK) tarafından bir açıklama yapılarak "uygulamaya karşı çıkan bölge halkının yanında oldukları mesajı verilmiş ve uluslararası tarafların terör örgütüne verdiği desteği sonlandırması" çağrısı yapılmıştır.

Siyasi meşruiyetin kazanımı kapsamında bazı uluslararası aktörlerin doğrudan veya dolaylı girişimleri ile Suriye Kürt Ulusal Konseyi (SKUK) ile yürütülen birlik görüşmelerinden somut bir çıktı elde edilememesinin yanı sıra sahadaki meşruiyetinin de sorgulanır hâle gelmesi örgüt açısından ciddi bir sorun teşkil etmektedir.

SONUÇ

YPG'nin Münbiç'te meşruiyet sağlama konusunda ciddi direnişle karşılaştığı ortaya çıkmıştır. Örgüt bölgede Uluslararası Koalisyon Güçleri'nin desteği ile alan kontrolü sağlasa da askerî olmayan meydan okumalar ile baş etme konusunda büyük sıkıntılar yaşamaktadır. Siyasi meşruiyetin kazanımı kapsamında bazı uluslararası aktörlerin doğrudan veya dolaylı girişimleri ile Suriye Kürt Ulusal Konseyi (SKUK) ile yürütülen birlik görüşmelerinden somut bir çıktı elde edilememesinin yanı sıra sahadaki meşruiyetinin de sorgulanır hâle gelmesi örgüt açısından ciddi bir sorun teşkil etmektedir.

Münbiç'te YPG tarafından zorla silah altına alınan veya kaçırılan Arap ailelerinin çocuklarının sayısının 2.000'e ulaştığı tahmin edilmektedir. YPG'nin özellikle Arap gençleri zorla askere alması ile ileriye yönelik bir nüfus politikası uyguladığı, buradaki Arap aileleri göç etmeye zorlayarak bölgenin kontrolünü daha rahat bir şekilde sağlamayı amaçladığı düşünülmektedir. Bu kapsamda Münbiç üzerinde 2016'dan beri yürütülen politikalar kent sakinlerinin rahatsızlık hissetmesine neden olmuştur. Münbiç, YPG'nin Fırat'ın doğusundaki alanları ile Afrin arasında

birleştirici bir geçiş noktası özelliğine sahiptir. Bu açıdan bölgenin kontrol altında tutulmaya devam edilmesi örgüt için oldukça önemlidir. Ancak bölge halkının tepkileri ve yaşanan durumun uluslararası kamuoyu gündemine taşınması ise YPG'nin rahat hareket etmesinin önünde ciddi bir engel olacaktır.

Türkiye'nin YPG'ye dönük olarak Ekim 2019 tarihinde gerçekleştirdiği Barış Pınarı Harekâtı sonrasında, Münbiç'te faaliyet gösteren aktörlerde ve aktörler arası güç dağılımında değişim yaşanmıştır. ABD askerî güçleri Barış Pınarı Harekâtı öncesinde Münbiç'teki askerî varlığını çekmiştir. ABD'nin bıraktığı güç boşluğu Rusya ve rejime bağlı silahlı güçler tarafından doldurulmuş, ABD'nin Münbiç'teki askerî üslerine, Rus ordusuna bağlı güçler girmiştir. Rejimin ise düzenli güçlerinden ziyade milis güçler şeklinde ve şehir merkezi dışında ufak bir varlık gösterdiği görülmektedir. Türkiye'nin Barış Pınarı sonrasında Rusya ile imzaladığı mutabakat uyarınca Münbiç'teki YPG unsurlarının şehirden tamamen çekilmesi gerekmektedir. Ancak bu konuda net bir adım atılmamıştır. Dolayısıyla Münbiç'te değişen tek şey YPG/PKK varlığının ABD korumasından çıkarak Rusya koruması

altında bölgedeki faaliyetlerine devam ediyor olmasıdır. Münbiç, YPG'nin Fırat Kalkanı bölgesine dönük terör faaliyetleri açısından da önemli bir kaynak konumundadır. Bu açıdan Münbiç'teki gelişmeler Türkiye tarafından da yakından takip edilmektedir.

Münbiç, YPG'nin Fırat'ın doğusunda Tel Rıfat ile beraber kalan son toprak parçasıdır. Dolayısıyla Türkiye, örgütü Fırat'ın doğusu ile sınırlandırmak açısından Rusya ile imzalanan mutabakatın takipçisi olacaktır. Aynı mutabakat Türkiye'nin kısa vadede Münbiç'i YPG'den arındırmaya dönük askerî seçenekleri gündeme getirmesini de sınırlandırmaktadır. Ancak koşulların değişmesi, Türkiye'nin ilgisinin Kuzey Irak'tan Suriye'ye kayması, Münbiç kaynaklı terör saldırılarının artması, Rusya'nın taahhütlerini yerine getirme konusunda hiçbir ilerleme sağlanmaması durumunda askerî seçenekler orta ve uzun vadede yeniden gündeme gelebilir. Münbiç'te Arap aşiretler ile YPG arasında yaşanan sorunlar da Münbiç'te YPG varlığını etkileyecek olması açısından Türkiye için önemlidir. YPG, Türkiye denetimindeki bölgelerin istikrarsız

olduğu görüntüsü vermek için düzenli olarak terör saldırıları gerçekleştirmektedir. Buna karşın YPG doğal kaynaklar açısından her türlü imkânın olduğu Münbiç gibi bir şehirde dahi istikrarı sağlayamamaktadır. Diğer bazı şehirlerde de örnekleri görülen Münbiç'teki olaylar, YPG'nin Arapların meskûn olduğu bölgelerde tutunabilme imkânlarının ne kadar sınırlı olduğunu göstermektedir. Bu durum, ABD'nin Suriye'nin kuzey doğusunda YPG/PKK'ya dayalı bir yönetim modeli kurma ve bu yapıya statü ve istikrar kazandırma yönündeki çabalarını sorgulamasını beraberinde getirebilir.

Münbiç'teki gelişmeler Suriye rejimi ve İran gibi aktörler tarafından da yeni istismar alanları ortaya çıkarabilir. Bu iki aktör YPG ile çatışarak değil ama örgütü içerden zorlayarak anlaşmaya çalışmakta, hatta Münbiç ve Fırat'ın doğusundaki Arap yoğun bölgelerde aşiretler üzerinden etki kurmaya çabalamaktadır. Dolayısıyla YPG ile yerel halk arasında yaşanacak çatışmalar bu iki aktöre de daha fazla oyun alanı sunacaktır.

Oytun Orhan

Ortadoğu Araştırmalar Merkezi (ORSAM) Levant alışmaları Koordinatörü. Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun olmuştur. Yüksek lisansını Hacettepe Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tamamlamıştır. 2009'dan bu yana ORSAM'da görev yapan Orhan, Suriye ve Lübnan konularına yoğunlaşmaktadır. Başta Suriye, Irak, Lübnan ve Ürdün olmak üzere Ortadoğu bölgesinde çok sayıda saha çalışması yürüten Orhan, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde doktora çalışmalarını sürdürmektedir.

Sibel Dündar

Lisans eğitimini Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde tamamlamıştır. Ortadoğu Araştırmaları Merkezi (ORSAM) Levant alışmaları Koordinatörlüğünde uzman yetiştirme programı kapsamında bursiyer olarak görev yapmıştır. Ufuk Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Hlihazırda ORSAM bünyesinde aynı birimde araştırma asistanlığı görevini yürütmektedir. İy derecede İngilizce, başlangıç seviyesinde Arapça bilmektedir.

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2021

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir Şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmemaktadır.

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Adres : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 ankaya, ANKARA

Telefon : +90 850 888 15 20

Email : info@orsam.org.tr

Fotoğraflar : Anadolu Ajansı (AA)